

נצילום: מאריצ'וס ארדריגו; הפקה וסגנון: רועי פייר ועל פאר, ניו יורק

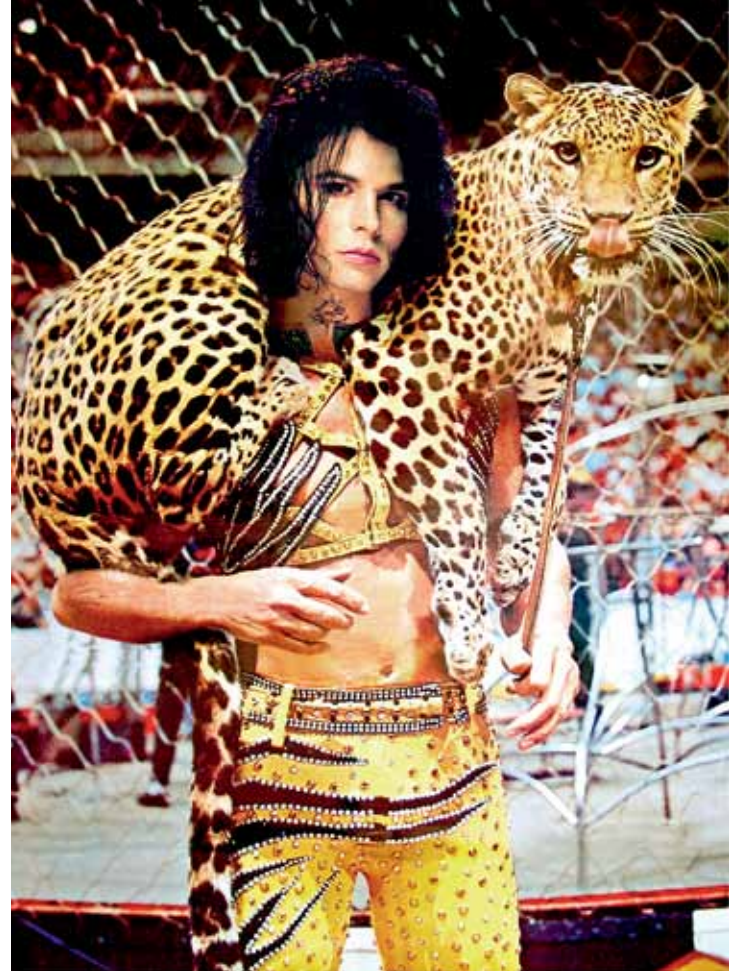
תחושת היתמות והלב השבור מלווה אותי כל חיי. כל מה שאני עושה זה להתחרות בה

על פאר ורועי פייר, ניו יורק

אחרי משבר עמוק שנמשך שנה, האמן ניר הוד היה בטוח שאיבד את הכול: "הייתה לי תחושה של מוות אחרי החיים, הבנתי מה זה להיות מרוקן. מלבד המשפחה שלי בארץ, והציורים שעליהם עבדתי, לא היה לי כלום". מבשר תרבות הקיטש והאימג'זם הישראלי, האמן שדיוקנאות שלו כחיילת עירומה נתלו במוזיאון ישראל, עובד 12 שעות ביום ללא הפסקה, מאוהב, ומציג את התערוכה המדוברת בניו יורק. החיים גרסת האינטואיציה

"אני לא שייך לארץ ולא שייך לניו יורק, תחושת הזרות פה חזקה מאוד"

"המורים שלנו טענו שמחשבים משמשים לגרפיקה, לא לאמנות. היום זה מצחיק. היינו חלק מתקופה שרצחה את קודמתה כדי להתפתח"

דור אחרינו שהצליח לקחת את הרברים צעד נוסף קדימה". מיד עם תום לימודיו הוצגו עבודותיו הראשונות במוזיאון ישראל בתערוכה אנטי-פאתוס, שעסקה בדיוקנאות עצמיים שפירקו והפכו את ההתייחסות המקובלת למושגים כמו יופי, שכול ומוות. "מגיל צעיר התברכתי. קרו לי דברים מדהימים בארץ. בצד הביקורת הקשה היו הרבה אנשים שאהבו את מה שעשיתי וזה נתן לי דרייב, אבל משהו הרגיש תקוע. ערב אחד ישבתי עם חברים בקפה באבן גבירול, מול האנדרטה של רבין, וכולם קיטרו:

יורק, 11 בנובמבר. יום אפור. קר. הרחוב ברובע המיט פאקינג מנומנם, מתעורר לעוד יום. ריצוף המדרכות שבור, בית הקפה האופנתי פסטיס מאוכלס עדיין בעיקר בתיירים, בערב הקהל הזוהר ימלא אותו ברכילות ושמפניה. אנחנו מצלצלים בפעמון הסטודיו ועולים בגרם המדרגות החשוך ללופט הקפוא. "נעים מאוד", לוחץ את ידינו ילד-גבר שעניו מנצנצות במסורין נחוש. ניר הוד. הוד, 42, מהאמנים הבולטים בזירה המקומית והעולמית,

"היו שנים בניו יורק שבהן שיחקתי משחק, העמדת פנים. הייתי מה שציפו ממני להיות. לקראת גיל 40 הבנתי שאני נמצא במקום שאני לא אוהב, עם בחורה שאני לא אוהב. הרגשתי פאתטי בתוך מערכת היחסים הזאת. עבדתי עם גלריה שלא העריכה אותי"

כעוס. "אנחנו היינו הדור הראשון שלא רצה להיות כמו המורים שלו, דור שיצר נקודת שבר היסטורית. זה משהו רדיקלי שמבקש להתעלם ממה שהיה לפניו ולהתחיל משהו חדש. אלה היו שנות ה-90, האמנות בארץ ובעולם התפתחה בתהליך אדיפלי, כל תקופה רצחה את קודמתה על מנת להמשיך הלאה. הגענו ממקום של פוסט מודרניזם, חיינו בתל אביב שעברה באותם שנים שינוי אדיר. היינו אנשים צעירים, אנרגטיים: יהודית ספורטס, סיגלית לנדאו, אוהד מרומי, אליעזר ווננשיין. הקשבנו לטקסטים חדשניים של נושאי המגבעת, איפה הילד, זקני צפת, קראנו את עיתון 'העיר' ועיתון 'תל אביב', ראינו MTV.

התרסקות פנימית

המעבר היה מטלטל. "היום הצעד שעשיתי נראה לי הזוי", הוא מתוודה. ניו יורק התגלתה הרבה פחות זוהרת ומפתה מקרוב. "היו שנים שבהן שיחקתי משחק, העמדת פנים. הייתי מה שציפו ממני להיות, לא הייתי אני. לקראת גיל 40 הבנתי שאני נמצא במקום שאני לא אוהב, עם בחורה שאני לא אוהב, הרגשתי פאתטי בתוך מערכת היחסים הזאת. עבדתי עם גלריה שלא העריכה ולא העריכה אותי". תחילת ההתרסקות הגיעה ביום שבו הודיעו לו

התפרסם בעיקר בזכות דיוקנאות ענקיים, ברובוטקטיביים וקונטרוברסליים, עמוסי קיטש. הוא הציג את עצמו מחופש לחיילים וחבושות (ציור אחד מהסדרה אף נמכר במכירה פומבית בסות'ס 48' אלף דולר, סכום שיא במושגים של שנות ה-90), והעלה לדייון את שאלת גבולות התרבות והיצירה. בעשר השנים האחרונות הוא חי ופועל בניו יורק, מה שלא עוצר אותו מלהסעיר את זירת האמנות הישראלית גם מרחוק, בפתחת תערוכות בולטות כמו "נובה 7", שבה הציג בגלריית אלון שגב בתל אביב נערות מאוננות לאור ירח ושורות של קוקאין על מראה שחורה. עבודותיו נמכרות בעולם בסכומים הנעים בין 30 ל-60 אלף דולר. הוא גדל בתל אביב, למד בבצלאל ונחשב למי שעיצב את דור הבוגרים ששבר את הקודים האמנותיים המקובלים עד אז.

נקודת שבר היסטורית

כשהגיע ללמוד בבצלאל אמרו לו שמקורות ההשראה שלו מצחיקים, "מי מצייר 'תרבות'?", שאלו. "האווירה הייתה סביב דלות החומר, ניגוד מוחלט לכריזמה ופרסונליטי", הוד נשמע

על המשבר: "החורף היה סוער וקשה והסתגרותי. התחברתי חזרה לעצמי ובדקתי מה אני רוצה להגיד, בלי פילטרים. בבקרים ציירתי ובלילות חזרתי לכתוב שירה, מה שלא עשיתי מגיל 27. כאב ובדידות הם המקומות היחידים שמהם אפשר ליצור, ציור לא יכול להיות שמח, יש בו תמיד כאב. בתוך המילה painting קיימת המילה pain. התקופה הזו סגרה לי את הנעורים"

"כשאני מגיע לארץ אני עובד על עצמי להיות חלק מדברים שכבר הפכו לי לזרים"

היום התעסקתי עם עצמי. אני חי במקום שהוא לא שלי והמחיר מאוד יקר, חברתית, אנושית, כספית. פעם קריירה הייתה הרבה החשוב ביותר עבורי, היום דברים השתנו ומשפחתיות חשובה לי לא פחות מקריירה. הבעיה היא שסטפאני לא יהודייה. החיים בחרו בשבילי שאני אתאהב בבחורה נוצרייה. מצד אחד אני לא מאמין שאפשר לגייר נפש לא יהודייה, מצד שני דת מאוד חשובה לי. אני רוצה שהילדים שלי יהיו יהודים. חשוב לי שהם ידברו עברית, שהם יכירו את ההיסטוריה של העם היהודי, את ההרס, הכאב, זה חלק מהמורשת שלנו.

הוד מרגיש מה שרבים מבני דורו שעזבו את הארץ מרגישים. "אומרים שברגע שמוציאים עץ מהארמה ושותלים אותו שוב, הוא מצמיח שורשים, אבל לא אותם שורשים. ככה אני מרגיש היום. כשאני מגיע לארץ אני עובד על עצמי להיות חלק מדברים שהפכו לי לזרים. משהו השתנה בי. אני לא שייך לארץ ולא שייך לבני יורק, תחושת הזרות פה חזקה מאוד. זה לא שלי. מה שאמיתי היום בחיים שלי זה האמנות שלי, להיות בסטודיו, המשפחה שלי, סטפאני ועוד שבעה חברים. הישראליות לא מספיקה לי כרגע, אבל היא חלק ממני. החלום שלי הוא להיות חצי מהזמן בארץ וחצי בניו יורק". בכנות כואבת הוא מודה, "ישראל היא חלק מה-DNA שלי. אני לעולם לא אהיה אמריקאי וזה גם לא מעניין אותי. למרות שאני יותר יהודי מישראל, אני מתגעגע למטאפורה של ישראליות יותר מאשר לישראליות עצמה. בשנים האחרונות חסר לי בעיקר הים התיכון, האור בארץ ומוזג האוויר. אני שונא את החורף בניו יורק. אני מתגעגע לנהיגה באמצע הלילה, באוטו, כשהרדיו מתנגן בעברית".

חי בזכות העצב שלי

החודש נפתחה תערוכת היחיד השישית שלו במנהטן, "אימא", בכאזו תקשורת מרשים, וביססה את מעמדה כשכל עשר היצירות נמכרו לפני פתיחת התערוכה למוזיאונים ואספנים בעלי שם עולמי. את סוד הצלחתו הוא מייחס לנחישות ולמשמעת העצמית שהוא מאמין שנוולד איתה. "יש לי משמעת עצמית אדירה, ואני מאמין שזה מה שהופך אדם לאמן מצליח. אמנים שאני מעריך, מפיאקסו ועד וורהול, היו אמביציוזים ועבדו מאוד קשה, הם לא הסתובבו

יחד בשכונת צ'לסי הטרנדית. הכיף הכי גדול שלי הוא להתעורר לידה בבוקר, להריח את הצוואר ולנשק אותה", מחיך הוד בביישנות. הוא מסרב להודות שהתבגר. "אני שונא את המילה הזאת. גארסיה מארקס אמר שאנשים חושבים בטעות שהם מפסיקים להתאהב בזקנתם, מבלי לדעת שמזדקנים ברגע שמפסיקים להתאהב". עכשיו הוא מרגיש שזה הזמן הנכון לעבור לשלב הבא בחייו: ילדים ומשפחה. "עד

מצאה חן בעיניי, אבל לא עשיתי עם זה כלום, כי הייתה לי חברה. כשנפרדנו התחלתי לחזר אחריה והיא לא רצתה אותי. עד היום אני לא מבין איך שכנעתי אותה". כשמבקשים מהוד לתאר אותה, הוא משתמש במילים: קשוחה, חכמה, טהורה, אמיתית, ורק בסוף יפה. "היא כבשה אותי בהתנהלות ובכנות שלה. אני מרגיש נכון לידה". סטפאני, בת 38, הולנדית שגדלה בחווה, היא דוגמנית וצלמת. הווג גר

"יש לי משמעת עצמית אדירה ואני מאמין שזה מה שהופך אדם לאמן מצליח. אמנים שאני מעריך, מפיאקסו ועד וורהול, היו אמביציוזים ועבדו מאוד קשה, הם לא הסתובבו בבתי קפה. אני נמצא כל יום בסטודיו מתשע וחצי בבוקר ועד שמונה-תשע בערב, חוץ מסופי שבוע. המשמעת נובעת מהרצונות שלי מעצמי. יש דרך מאוד ארוכה לפניי, ומשמעת הברחית להצלחה"

הסדרה "הילדים הגאונים" מציגה דיוקנאות של ילדים כבעלי תפקידים מסורתיים. גוף העבודות מראה ספק ילדים ספק מבוגרים בעלי מבט המתפרש יחיד ואריסטוקרטי, אך גם יתום. הם מעלים בצופה תחושה של "בנים יחידים", כאלה שיעשו הכול על מנת לקבל תשומת לב ושיאהבו אותם. "ככה אני מרגיש בחיים שלי כלפי בעלי שמכות כמו מורים, כלפי נשים שאני רוצה. אני רוצה להרשים מתוך צורך".

היה מוצר, התהליך לא עניין אותי ואפילו רחוק אותי. דרך "הילדים הגאונים" למדתי להתבונן מחדש בציורים שאני אוהב כמו ואן גוך ופרנסיס בייקון, שאותו אני מעריך, ואף פעם לא שמתי לב למשיכות המכחול שלו. למדתי להבחין ולחקור את ערכוב הצבעים, את הצבעים עצמם. "התחלתי לערבב צבעים שמצד אחד נשענים על תרבות הוליוודית של צבעים רוויים, חיים, וצבעים עכורים: סגול מלנכולי, חום ואן דייק, ירוק הולביין ואדום וורהול". התערוכה, שהוצגה במאי 2011 בגלריה פול קסמין בצ'לסי במנהטן, הביאה לפריצה של הוד בארה"ב. היא קיבלה הרבה תשומת לב אדיר בעיתונים נחשבים כמו "האפינגטון פוסט", "ניו יורק טיימס", "וול סטריט ז'ורנל", ו"הניו יורק פוסט", שקשרו לו כתרשים.

מסרב להתבגר

עיניו משתנות כשהוא מכריז שלפני שנה וחצי השתנו חייו בעקבות התאהבות. "לפני שלוש שנים קפצה אליי לסטודיו ידידה והביאה איתה חברה דוגמנית, סטפאני. היא

המלנכוליה, המוות והיפוי". הוד אמין שפרויקט "הילדים הגאונים" הוא הדבר הנכון עבורו והקריש לו את שנת המשבר. "זו הייתה שנה שבה ישבתי ועברתי, בלי לחשוב על שום דבר. אף אחד לא הסתכל עליי, לא הייתה לי אפילו גלריה לעבוד איתה. החורף בניו יורק היה סוער וקשה, ואני הסתגרתי בעצמי והרגשתי שאני עושה את הדבר הנכון ביותר עבורי. התחברתי חזרה לעצמי וברקתי מה אני רוצה להגיד, בלי פילטרים. בבקרים ציירתי ובלילות חזרתי לכתוב שירה, מה שלא עשיתי מגיל 27. כאב ובדידות הם המקומות היחידים שהם אפשר ליצור, ציור לא יכול להיות שמה, יש בו תמיד כאב. בתוך המילה painting קיימת המילה pain. התקופה הזו סגרה לי את הנוערים".

מעבר לחשבון הנפש וההתכנסות עבר הוד תהליך נוסף, מקצועי, פריצת דרך משמעותית בסגנון העבודה. "כבצלאל כמות האמנות שלה נחשפתי הייתה מוגבלת. עד אז ראיתי את עצמי כ'אימג' מייקר', לא כצייר. לא באמת אהבתי לצייר. לא הבנתי איך אני עושה את זה, הציור

מהגלריה, שהתערוכה שעליה עבר לא תוצג. "נשברתי. השמדת המש עבודות ענקיות, הבנתי שהן פשוט לא טובות, ואז הגיעה לסטודיו מי שהייתה החברה שלי וזה הוריד אותי יותר. ישבתי עם עצמי והבנתי שאלה לא החיים שאני רוצה לחיות. לא בשביל זה עזבתי את הארץ, התעסקתי והתייסרתי עם עצמי. הייתי חייב שינוי. במשך שלוש שנים לא הייתה לי תערוכה חדשה, וגם את מה שעברתי עליי באותה תקופה הגלריה לא אהבה". בצעד אמין ובניסיון להחזיר את השליטה לחייו, ביקש הוד מהגלריה, באמצעות פורד דין, שתחזיר את כל עבודותיו. במקביל הוא סיים את מערכת היחסים הארוכה עם בת זוגו וצלל לימים של שברון לב ומשבר קשה. "הרגשתי תחושה של מוות אחרי החיים. בפעם הראשונה בחיי הבנתי מה זה להיות מרוקן, בורר. הרגשתי אכזבה עמוקה מהחיים. מלבד המשפחה שלי בארץ וציורי "הילדים הגאונים" שעליהם עברתי, לא היה לי יותר כלום בחיים. שום דבר לא עניין אותי. כל הציורים עברו דרך פילטר סגול. סגול בשבילי הוא צבע

הדימוי המרכזי בסדרה "אימא" קיבל את השראתו מאימג' של הילרי קלינטון. בתערוכה עובר הצופה על פני עשרה ציורי שמן גדולים של אישה מסתורית, פניה מביטות הציידה, ידיה מורמות אל על. התמונות כולן דומות, השינוי הוא בגוני הצבע. על קיר לבן ערום מוצג בקטן, בשחור-לבן, הציולם המקורי (הילד מורשה) שממנו נלקחה. הוד מכונן את הצופים לקריאה חדשה של הדימוי האיקוני. "הבידוד שלה הוביל להאדרה שלה".

"הכיף הכי גדול הוא להתעורר בבוקר, להריח את הצוואר שלה ולנשק אותה". עם בת הזוג סטפאני

להתחרות בה. אני משתמש בעצב הזה באמנות שלי וחי דרכו, נותן לו להשתמש בי".

ערב אחד התיישב מול המחשב ועל דף הבית של אתר ה-CNN עלתה תמונתה של מוכירת המדינה האמריקנית, הילרי קלינטון, בהרצאה, ידיה מורמות ומאחוריה מוקרנת דמותה בגדול כמו צללית ארוכה. "זה היה כאילו הנשמה שלה עומדת מאחוריה.

"אז הכול התחבר לי. הארכיון של חיי קם לתחייה. זה היה כאילו כל חיי הכינו אותי לרגע הזה. שמתי מוזיקה בפול ווליום, מוזיקת הארכיון שלי, שאלה אני שב וחוזר בכדי להתחבר לעצמי, כמו מריטציה, ועשיתי את ההקבלה בין הילרי קלינטון לאישה בצילום.

"עד היום התעסקתי עם עצמי. אני חי במקום שהוא לא שלי והמחיר מאוד יקר, חברתית, אנושית, כספית. פעם קריירה הייתה הדבר החשוב ביותר עבורי, היום דברים השתנו ומשפחתיות חשובה לי לא פחות מקריירה. הבעיה היא שסטפאני לא יהודייה. החיים בחרו כשבילי שאני אתאהב בבחורה נוצרייה. מצד אחד אני לא מאמין שאפשר לגייר נפש לא יהודייה, מצד שני דת מאוד חשובה לי. אני רוצה שהילדים שלי יהיו יהודים"

הרגשתי שמגיע לאישה בתמונה תיקון היסטורי, מגיע לה לצאת מהצל של הילד שהפך לסמל, ולחזור לחיים. החשכתי את התמונה בפוטושופ ובודרתי אותה. היא הזכירה לי את 'הצללים' של אנדי וורהול. ככל שהחשכתי אותה היא חזרה לחיים. בהשפעת התמונה של קלינטון הארכתי את דמותה. זה התקשר לי למקום שבו היא נמצאת, השניות הראשונות של מוות פתאומי שבו הנשמה מבקשת לעזוב את הגוף. יש כאן משהו מטאפורי שמאריך את הגוף. שחקתי עם הצבעים של התמונה, עם האור והצל, וכמו בשגרירים של הולביין התחילו לצוף פנים של ילד קטן שהשתקפו מהתיק שלה, מהתסרוקת בשיער התגלתה צללית של גולגולת, כאילו המוות מרחף מעליה."

הוד בחר שלא לחקור את ההיסטוריה של הצילום בזמן שעבר עליו. "באתי לצילום ממקום נקי, אינסטינקטיבי, יצרי. אני מאמין שמודעות יוצרת פילטר שהורס את החוויה. המודעות מתהווה אצלי תוך כדי היצירה. הגעתי כל כך כשל ומוכן לפגישה עם הצילום הזה. הוא גדל בי, כמו מסר שהייתי צריך להעביר". התערוכה מוצגת בימים אלה בגלריית פול קסמין, וזוכה להצלחה ולביקורות מרשימות.

מה הפרויקט הבא?
"אני עובד על פרויקט פיסול של דיקטטורים ערביים. אני נוגע בנקודת החוזק שלהם ובנפילה. מרתקת אותי האסתטיקה, הראוונות והסטייל שהם חיו בו, דגדגות מטורפת שהביאה לנפילתם". □

גוף, רוח, נפש

ספר: "הביוגרפיה של בודלר. בודלר מעורר בי דברים שהזמן והגיל שלי מבקשים להתגבר עליהם וגורם לי להיאחז בדברים שעדיין קוסמים לי, כמו להסתכל על החיים מאחורי הראי, כמו לשחק עם החיים ולבדוק גבולות, לא כקלישאה אלא ממקום חיובי".

תערוכה: "The Steins Collection" במוזיאון המטרופוליטן בניו יורק.

מוזיקה: "פס הקול של רשימת שניידר, לא עובר שבוע שאני לא מקשיב לו".

ציירים: "פיקאסו, וורהול, ג'ף קונץ".

לא אוהב: "רעש וקור".

מהן היצירות פורצות הדרך בעיניך?
"הפייטה של מיכלאנג'לו, העלמות מאביניון של פיקאסו, הצל של וורהול, ג'ף קונץ וצ'צ'ולינה, הכריש של דמיאן הירסט".

בבתי קפה. אני נמצא כל יום בסטודיו מתשע וחצי בבוקר ועד שמונה-תשע בערב, חוץ מבסופי שבוע. ההורים שלי הגיעו לפתיחת התערוכה ואימא שלי שאלה אותי 'מאיפה יש לך את המשמעת שלך?'. המשמעת העצמית קשורה לרצונות שלי מעצמי. יש לי דרך מאוד ארוכה לפני ומשמעת הכרחית להצלחה".

מבט ראשון על העבודות בתערוכה החדשה מגלה אישה אופנתית, קלאסית, כאילו נשענת על חלון ראווה, אוחות תיק גדול. אולי של פראדה? מבט שני חושף מבט זר בעיניים שלה, והיא משרתת פחד. "אתם מכירים את צילום הילד המפורסם מגטו ורשה?", שואל הוד ושולף את הצילום האיקוני שצולם בשנת 1943 על ידי הצלם הנאצי פרנץ קונראד. בצילום ילד חבוש קסוק מרים ידיים כפחד, ולצדו אישה. הדימוי המוכר הופך ברגע לזר, כשהפוקוס עובר אל האם. לפני זה כלל לא זכרנו שהיא שם.

הוד נתקל בצילום של הילד מגטו ורשה עוד בבית הספר היסודי, וכמו דברים רבים בחייו הוא "תייק" אותו בארכיון הפנימי שלו ושב וחזר אליו כשהרגע הנכון הגיע. "כל חיי אני מנהל דיאלוג רומנטי עם השואה. מנגלה פוגש את יאנוש קורצ'ק. אמן הוא אדם שמספר סיפור, ואני רציתי לספר את הסיפור של השואה כמו שרוברוטו בניני סיפר בסרט 'החיים יפים'. יש לי קטע חזק עם מלחמת העולם השנייה. בתחושה שלי, אני מאמין שהייתי ילד שחי בתקופה הזו ומת בגיל שמונה. תחושת היתמות והלב השבור מלווה אותי כל חיי. כל מה שאני עושה זה